

Cultivargroepen voor Galan

Sneeuwkllokjes zijn met een inhaalslag bezig. Het geslacht staat bijzonder in de belangstelling bij zowel kwekers als bij verzamelaars. Begonnen in Groot-Brittannië is de sneeuwkllokjesrage het Kanaal overgestoken naar het continent, naar Nederland, België en Duitsland. De meeste cultivars worden geselecteerd en op basis daarvan gekweekt. In mindere mate worden er ook gerichte kruisingen uitgevoerd. In het begin van deze eeuw waren er ongeveer 500 cultivars bekend, nu zijn er al meer dan 1500. Sneeuwkllokjes zijn een hype geworden. Tijd voor een indeling in cultivargroepen.

Tekst: Hanneke van Dijk
Foto's: George M. Otter

Galanthus nivalis, het gewone sneeuwkllokje, komt in Nederland en Groot-Brittannië niet oorspronkelijk in het wild voor. Het werd rond 1500 geïntroduceerd en is sindsdien verwilderd en thans volkomen ingeburgerd. De eerst bekende cultivar van deze species is 'Flore Pleno' en is al sinds 1731 in cultuur. Later werden andere species geïntroduceerd, zoals de bekende Galanthus elwesii, Galanthus plicatus en Galanthus gracilis. De laatste tijd zien we veel Galanthus woronowii, en nog steeds worden nieuwe sneeuwkllokjes ontdekt, zoals in 1988 Galanthus koenenianus.

Tot nu toe zijn er 19 sneeuwkllokjesspecies bekend.

EERSTE AANZET

Sneeuwkllokjes zijn zeer variabel. In de loop van de tijd ontstond een grote verscheidenheid aan cultivars. Tot nu toe werd er geen cultivarclassificatie van sneeuwkllokjes gebruikt, alhoewel hier reeds meer dan 100 jaar geleden een aanzet toe gegeven werd. In 1891 sprak James Allen, van "een amateuristische indeling in klassen, gebaseerd op kleuren en anderen bijzonderheden." Hij had het toen al over gele, groene en witte sneeuwkllokjes. Deze indeling in klassen kan beschouwd worden als een eerste aanzet tot wat we nu cultivargroepen noemen.

Van de 500 beschreven cultivars in het boek Snowdrops van Matt Bishop, Aaron Davis en John Grimshaw (2001) zijn er ongeveer 200 van hybride oorsprong. Er komen steeds meer hybriden en dus is er steeds meer behoefte aan een praktische classificatie van cultivars naast de reeds bestaande botanische classificatie van bovengenoemde auteurs.

BLOEMKENMERKEN

De botanische classificatie die te vinden is in The Genus Galanthus van Aaron P. Davis (1999) en Snowdrops van Matt Bishop, Aaron Davies en John Grimshaw (2001) is op alle ken-

merken van de plant gebaseerd. Het uitgangspunt voor de indeling van de cultivargroepen zijn de bloemkenmerken. De bloemen zijn de belangrijkste onderdelen van de plant en daarop wordt de cultivarclassificatie gebaseerd. Verzamelaars en liefhebbers richten zich voornamelijk op de bloemen en niet op de bladeren. Galanthus, sneeuwkllokje, is een meerjarig bolgewas met één, soms twee bloemstengels. Elke bloem heeft meestal zes bloemblaadjes, drie buitenste en drie binnenste. De buitenste bloemblaadjes zijn meestal duidelijk langer dan de binnenste en hebben de vorm van een lepeltje ofwel bootvormig. Naar de basis lopen ze smal toe, ze worden ook wel klauwvormig genoemd.

De buitenste bloemblaadjes zijn meestal wit. De binnenste bloemblaadjes zijn meestal wit met groen, de helft kleiner en hebben een duidelijke inkeping. Dit sneeuwkllokje met als bloemdiagram 3 binnenste en 3 buitenste bloembladen kan beschouwd worden als een standaard sneeuwkllokje.

Gezien de sterke groei van het aantal cultivars is een nieuwe classificatie opgesteld, die bestaat uit tien groepen. De kenmerken waarop deze cultivarclassificatie is gebaseerd zijn het al dan niet hangen of rechtop staan van de bloem, het aantal bloemblaadjes, de tekening van de binnenste en buitenste bloemblaadjes, de kleur

nthuscultivars

van deze tekening en de vorm. De namen van de groepen zijn zo gekozen dat de groep duidelijk herkenbaar is. De groepen zijn gebaseerd op volwassen plantmateriaal van buiten.

TIEN GROEPEN

1. Een sneeuwkllokje met een bloem die **recht-op** staat in plaats van hangt hoort tot de **Spiky Group**. Deze naam wordt in het boek *Snowdrops* gebruikt voor “unsnowdroplike snowdrops”.

2. Kleur is een belangrijk kenmerk en in plaats van een tekening op de bloemblaadjes in een groene kleur kan deze tekening ook geel, oranje of abrikooskleurig in plaats van groen zijn. Deze groep wordt de **Gold Group** genoemd. De naam Gold is gekozen omdat de kleur van goud kan variëren van lichtgeel tot diepgeel, abrikoos, oranje en zelfs roze.

3. Bij het standaard sneeuwkllokje zijn de binnenste bloemblaadjes korter dan de buitenste. Als deze allemaal ongeveer **even lang** zijn dan vormen zij ook een duidelijk herkenbare groep, de Skirt Group. De naam Skirt Group is gekozen naar aanleiding van een tekening van The Snowdrop Fairy van Cicely Mary Barker. De vaak gebruikte naam ‘Poculiformis’ was oorspronkelijk bedoeld voor sneeuwkllokjes waarbij de binnenste bloemblaadjes bijna even lang waren als de buitenste, maar volkomen wit. De Skirt Group is gebaseerd op het kenmerk van de lengte van bloemblaadjes en niet op de kleur, dus ook sneeuwkllokjes die een tekening hebben behoren hiertoe.

4. Het **aantal** bloemblaadjes kan meer zijn dan de standaard 6, (3 binnenste en 3 buitenste). De ‘dubbele’ of gevulde sneeuwkllokjes hebben 12 of meer bloemblaadjes. In deze classificatie rekenen we deze sneeuwkllokjes tot de **Double Group**.

5. Sneeuwkllokjes waarvan de bloemen geheel **afwijkend** zijn van het standaard sneeuwkllokje en in geen andere groep passen worden tot de **Fancy Group** gerekend.

6. Een groep sneeuwkllokjes die zeer gewaardeerd wordt is die waarvan de buitenste bloemblaadjes in meer of mindere mate **groen** zijn. Ze vormen de **Green Group**.

7. Sneeuwkllokjes waarbij op de bloemblaadjes de groene tekening afwezig is en dus helemaal **wit** zijn, worden albino’s genoemd. Opgemerkt dient te worden dat soms heel kleine groene stipjes op de binnenste bloemblaadjes aanwe-

zig zijn. Dergelijke sneeuwkllokjes worden gerekend tot de **Albino Group**.

8. Van de meeste sneeuwkllokjesbloemen hebben de binnenste bloemblaadjes een groene tekening en de buitenste geen. Deze sneeuwkllokjes zijn al naar gelang het aantal tekeningen in een groep ingedeeld.

Als er **één groene tekening** op de binnenste bloemblaadjes te vinden is, die kan variëren van klein tot groot, dan worden deze sneeuwkllokjes tot de **Imperial Group** gerekend. Er zijn veel sneeuwkllokjes die in deze groep passen en daarom past hen deze keizerlijke naam.

9. Op de binnenste bloemblaadjes kunnen in plaats van één, **twee groene tekeningen** voorkomen en deze groep wordt de **Twomark Group** genoemd.

10. Sneeuwkllokjes waarbij **drie of meer tekeningen** op de binnenste bloemblaadjes voorkomen worden tot de **Speckled Group** gerekend.

KAVB

Deze *Galanthus* Cultivar Group Classification is besproken in een vergadering van de KAVB-commissie van bijzondere bolgewassen. Unaniem is besloten dat de KAVB deze classificatie gaat gebruiken bij de registratie. De KAVB is de internationale cultivar registratie-autoriteit (ICRA) voor *Galanthus*.

In vervolg op deze publicatie zal de classificatie begin 2011 ook in het nieuw te verschijnen tweetalige boek *Sneeuwkllokjes Snowdrops* van de auteur van dit artikel opgenomen worden. Voor de uitwerking van het idee en de uiteindelijke *Galanthus* Cultivar Classification is de auteur veel dank verschuldigd aan Wim Snoeijer, clematisveredelaar en -specialist en Johan van Scheepen en Saskia Bodegom, taxonomen bij de KAVB. Zij maakten eerder cultivargroepen voor respectievelijk *Clematis* en *Hippeastrum*.

Galanthus Cultivar Group Classification

1 *Galanthus* Spiky Group

bloem rechtopstaand
bloem wit of wit met geel of wit met groen
bloem met binnenste bloemblaadjes kleiner dan de buitenste bloemblaadjes of met binnenste bloemblaadjes die ongeveer even lang zijn als de buitenste bloemblaadjes
bloem met 6 of meer bloemblaadjes
bloem met regelmatig, onregelmatig of abnor-

maal voorkomen
bloem met buitenste bloemblaadjes wit of wit met groen of wit met wit met geel of oranje of kleurige vlekken-strepen-waas
bloem met binnenste bloemblaadjes wit of wit met groen of wit met geel, oranje of abrikooskleurige vlekken-strepen-waas

Voorbeeld: ‘*Blewbury Tart*’, ‘Irish Green’

2 *Galanthus* Gold Group

bloem niet rechtopstaand
bloem met geel, oranje of abrikooskleurige vlekken-strepen-waas en/of een geel/oranje/abrikooskleurig vruchtbeginsel
bloem met binnenste bloemblaadjes kleiner dan de buitenste bloemblaadjes of met de binnenste bloemblaadjes die ongeveer even lang zijn als de buitenste bloemblaadjes
bloem met 6 of meer bloemblaadjes
bloem met regelmatig, onregelmatig of abnormaal voorkomen
bloem met buitenste bloemblaadjes wit of wit met geel, oranje of abrikooskleurige vlekken-strepen-waas
bloem met binnenste bloemblaadjes wit of wit met geel, oranje of abrikooskleurige vlekken-strepen-waas

Voorbeeld: ‘*Wendy’s Gold*’, ‘Ray Cobb’

3 Galanthus Skirt Group

bloem niet rechtopstaand
 bloem zonder geel, oranje of abrikooskleurige
 vlekken-strepen-waas
 bloem met binnenste bloemblaadjes die onge-
 veer even lang zijn als buitenste bloemblaad-
 jes
 bloem met 6 bloemblaadjes of meer
 bloem met regelmatig, onregelmatig of abnor-
 maal voorkomen
 bloem met buitenste bloemblaadjes wit of wit
 met groen
 bloem met binnenste bloemblaadjes wit of wit
 met groen

Voorbeeld: *'Angelique'*, 'Sandhill Gate'

4 Galanthus Double Group

bloem niet rechtopstaand
 bloem zonder geel, oranje of abrikooskleurige
 vlekken-strepen-waas
 bloem met binnenste bloemblaadjes kleiner
 dan de buitenste bloemblaadjes
 bloem met 12 bloemblaadjes of meer
 bloem met regelmatig, onregelmatig of abnor-
 maal voorkomen
 bloem met buitenste bloemblaadjes wit of wit
 met groen
 bloem met binnenste bloemblaadjes wit of wit
 met groen

Voorbeeld: *'Hill Poë'*, 'Barbara's Double'

5 Galanthus Fancy Group

bloem niet rechtopstaand
 bloem zonder geel, oranje of abrikooskleurige
 vlekken-strepen-waas
 bloem met binnenste bloemblaadjes kleiner
 dan de buitenste bloemblaadjes
 bloem met minder dan 12 bloemblaadjes
 bloem met onregelmatig en/of abnormaal
 voorkomen
 bloem met buitenste bloemblaadjes wit of wit
 met groen
 bloem met binnenste bloemblaadjes wit of wit
 met groen

Voorbeeld: *'Trym'*, 'South Hayes'

6 Galanthus Green Group

bloem niet rechtopstaand
 bloem zonder geel, oranje of abrikooskleurige
 vlekken-strepen-waas
 bloem met binnenste bloemblaadjes kleiner
 dan de buitenste bloemblaadjes
 bloem met minder dan 12 bloemblaadjes
 bloem met regelmatig en normaal voorkomen
 bloem met buitenste bloemblaadjes wit of wit
 met groen
 bloem met binnenste bloemblaadjes wit met
 groen

Voorbeeld: *'Rosemary Burnham'*, 'Virescens'

7 Galanthus Albino Group

bloem niet rechtopstaand
 bloem zonder geel, oranje of abrikooskleurige
 vlekken-strepen-waas
 bloem met binnenste bloemblaadjes kleiner

dan de buitenste bloemblaadjes
 bloem met minder dan 12 bloemblaadjes
 bloem met regelmatig en normaal voorkomen
 bloem met buitenste bloemblaadjes wit
 bloem met binnenste bloemblaadjes wit met
 eventueel groene stipjes

Voorbeeld: *'Sibbertoft White'*, 'Snowball'

8 Galanthus Imperial Group

bloem niet rechtopstaand
 bloem zonder geel, oranje of abrikooskleurige
 vlekken-strepen-waas
 bloem met binnenste bloemblaadjes kleiner
 dan de buitenste bloemblaadjes
 bloem met minder dan 12 bloemblaadjes
 bloem met regelmatig en normaal voorkomen
 bloem met buitenste bloemblaadjes wit
 bloem met binnenste bloemblaadjes wit met 1
 groene vlek

Voorbeeld: *'Galatea'*, 'Lord Lieutenant'

9 Galanthus Twomark Group

bloem niet rechtopstaand
 bloem zonder geel, oranje of abrikooskleurige
 vlekken-strepen-waas
 bloem met binnenste bloemblaadjes kleiner
 dan de buitenste bloemblaadjes
 bloem met minder dan 12 bloemblaadjes
 bloem met regelmatig en normaal voorkomen
 bloem met buitenste bloemblaadjes wit
 bloem met binnenste bloemblaadjes wit met 2
 groene vlekken

Determinatiesleutel	
Galanthus Cultivar Group Classification	
1 - bloem rechtopstaand	= Spiky Group
1 - bloem niet rechtopstaand	→ 2
2 - bloem met gele/oranje/abrikooskleurige vlekken/strepen/waas en/of een geel/oranje/abrikoos vruchtbeginsel	= Gold Group
2 - bloem zonder geel/oranje/abrikoos kleur	→ 3
3 - binnenste bloemblaadjes die ongeveer even lang zijn als de buitenste bloemblaadjes	= Skirt Group
3 - binnenste bloemblaadjes duidelijk korter dan buitenste bloemblaadjes	→ 4
4 - bloem met 12 of meer bloemblaadjes	= Double Group
4 - bloem met minder dan 12 bloemblaadjes	→ 5
5 - bloem met onregelmatig en/of abnormaal voorkomen	= Fancy Group
5 - bloem met regelmatig en normaal voorkomen	→ 6
6 - buitenste bloemblaadjes wit met groen	= Green Group
6 - buitenste bloemblaadjes wit	→ 7
7 - binnenste bloemblaadjes wit	= Albino Group
7 - binnenste bloemblaadjes wit met groen	→ 8
8 - binnenste bloemblaadjes wit met 1 groene vlek	= Imperial Group
8 - binnenste bloemblaadjes wit met 2 of meer groene vlekken	→ 9
9 - binnenste bloemblaadjes wit met 2 groene vlekken	= Twomark Group
9 - binnenste bloemblaadjes wit met 3 of meer groene vlekken	= Speckled Group

Voorbeeld: **'Zwanenburg'**, 'Ransoms's Dwarf'

10 Galanthus Speckled Group

bloem niet rechtopstaand
 bloem zonder geel, oranje of abrikooskleurige
 vlekken-strepen-waas
 bloem met binnenste bloemblaadjes kleiner
 dan de buitenste bloemblaadjes
 bloem met minder dan 12 bloemblaadjes
 bloem met regelmatig en normaal voorkomen
 bloem met buitenste bloemblaadjes wit
 bloem met binnenste bloemblaadjes wit met 3
 of meer groene vlekken

Voorbeeld: **'Vic Horton'**, 'Grumpy'

Sjaak de Groot: 'Dit helpt om indeling makkelijker te maken'

Voorzitter Sjaak de Groot van de subcommissie Bijzondere Bolgewassen van de Commissie voor Nomenclatuur en de Bloemenkeuringen vindt het initiatief van Hanneke van Dijk prima. "Toen Hanneke haar plannen klaar had, heeft ze die uitgebreid met de subcommissie Bijzondere Bolgewassen van de KAVB besproken. De groepsindeling zoals die er nu is, beschouwen we als een prima hulpmiddel!"

Tot nu toe kon de commissie op niet veel anders terugvallen dat het systeem dat is vermeld in het boek *Snowdrops* van Davis, Grimshaw en Bishop. De indeling zoals hier staat afgebeeld heeft een belangrijk voordeel, vindt De Groot: "Bij sneeuwkllokjes zien we steeds vaker dat er alleen maar een bloem is afgebeeld. Deze indeling is helemaal toegesneden op bloemenkenmerken, en niet op bladkenmerken. Nu kunnen we dus ook alleen op basis van een foto een sneeuwkllokje indelen."

Dat de indeling nodig is, komt, volgens De Groot vooral door de sterke groei van het aantal nieuwe cultivars. "In de eerste uitgave van *Snowdrops* staan er 500, de tweede uitgave uit 2007 bevatte er al 1.000 en er komt nog veel meer aan. Want niet alleen in Groot-Brittannië wordt volop gezocht naar nieuwigheden, ook in Duitsland en Nederland vindt selectie plaats. Al die hybriden en selecties moet je in groepen kunnen onderbrengen. Met deze indeling kan dat. Vergelijk het met de narcissenclassificatie. Die helpt ook om alle nieuwigheden die er jaarlijks bijkomen te ordenen."

Over de acceptatie door Groot-Brittannië maakt De Groot zich niet zo druk. "Het is heel eenvoudig. De KAVB is internationale registratie-autoriteit op het gebied van *Galanthus*, en als die zich in deze indeling kan vinden, dan is het goed. De KAVB zal er mee aan de slag gaan."

Of de indeling precies zo blijft, zal de tijd leren. De Groot: "Ik verwacht dat een paar groepen al snel er groot zullen worden. Misschien kan dat betekenen dat er dan een paar subgroepen moeten worden gemaakt. Maar dat is voor later zorg. Met deze indeling kunnen we in ieder geval aan de slag in de KAVB-keuringszaal en op de KAVB-proeftuin."

